KOLOZSVÁRT, XXIII. EVFOLYAM. 237. SZAM. 1902. OKTÓBER 15. SZE

Szerkesztői iroda:
Kossuth Lajos-utcza (Máriaffy-ház),
a hová a lap szellemi részét megillető közlemények intézendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:
Egész évre . . . . . **32** korona.
Félévre . . . . . **16** korona.
Negyedévre . . . . . **8** korona.
Egy hóra . . . . . **3** korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:
Kolozsvárt, Szentegyház-ut

Egy négyszögczentiméternyi tér hirdetés 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 ko

Nyilttéri czikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

A sajtó a Mátyás ünnepélyről.

Kolozsvár, okt. 15.

A budapesti politikai napilapok tegnap ideérkezett számaikban kivétel nélkül vezérczikkekben méltatják a kolozsvári Mátyás ünnepélyek országos jelentőségét.

Ezekből nehány szemelvényt alábbiakban adunk.

„Budapesti Hirlap“.

„Kolozsvár mai ünnepét nemcsak a nagy Mátyás emléke teszi országossá. Ma az ünneplő város az ünnep nagy méreteivel és saját jelentőségének föltárásával oly fényt adott az ünnepnek, a mely az egész országot beragyogja. Mily gyönyörüvé fejlődik ez a város, a mely ma ismét Kincsesnek nevezheti magát, kulturintézményeinek nagy számával, sok iskolájával, főleg föllendülő egyetemé egy a mely némely intézetével a buy néhának is elébe került! Ünnepi érzéztuk. Münk ünnepiesen földiszitett ut koro a magyar nemzeti szellemne es gondolk styája, igazi magya . Ő készitett egnapról mára let a fel P l kért s kapott ltja van és a m Legalább 500

Nekünk iék, hogy az. tesen minden ime frissen raczáin; im nem mondja az szobra, hetven- k egy erős bamuló munka az. nagyar nem- r város, a mely nem ki hasonló czemzeti ün- t, a melynek dicső m száz hatvannyolcz adak ely nagy jövőt igér. e ezt az összeget. király „Budapesti napló a neve: özvegy Sz mellett fé- „Kolozsvár tér dánffy Berta. Az a kormány yog Hollós Mátsorát holnap nyugtázzuk. és körött- ves vágyódása — **Pletyka**. A következ nép, mely- zetnek. A lelep A Mátyás ünnepélyek király örök nepe vasárnap megtartott Eke zászló fel tüzes fia- viselőjének jelenlétében, aki zia azt ány inczi- nyes diszmagyarban állottak t gróf a val felel a tagjai, az ország méltóságai ök vo- tetévesztheti meg- tük beláthatatlan sokaságu hogy ő főári ünnep nek szivében az igazságos tem a nagy emléket emelt magának. A ezer nép, talság felbuzdulása és ne vel hódolt ma a dens, amely a Kossuth-nó a előtt, a hála és Gotterhalte hangjaira, nem özölte régi dicsőse- meg senkit, mert a kolozs művészet ihletett méltó volt egész lefolyásá hálával dicsőse- király emlékéhez, Az a s királyunk iránt, aki fe- jedelmi adományával valóra váltotta a nemzet álmát és örömmel áldva a napot, hogy immár müvészi emléke áll a nagy királynak, akinek udvarában a müvés és lomány még folytonos fe gyverzörgés özt is megőrizhette helyét.“

„Magyar Nap“

„Káprázato fényével, lelkes örömmámorával lezajlott tehát a kolozsvári ünnepségek sor atának nagy napja. Hadverő, bölcs s igazságos Mátyás királynak érczala járól lehullott a lepel és eget-verő, dö gő üdvriadalom adta hirül kincses Kolozsvár városából mindeneknek, kogy a nemzeti és hazafias érzés megn yilvánulásának nagy pillanataibau öss efogott kézzel, mint egy sziv és eg élek, rendületlenül sorakozik egy h sorba a nemzet.

Fényes p at volt a kolozsvári ünnep. Király nemzet, kormányzat és népképvise is. a földi méltóságokban dusak és ények, hivatalos és nem hivatalos összetalálkoztak az eszmény iránti hódolásban és együtt ünnepelték a a világtörténelmi nagyságnak en zetét, aki nagy szivében egy nen boldogitásának égdöngető álmait h ta.“

„Egyetértés.“

„Ez a mai n az igazságos király napja volt. A nag nemzeti fejedelemé, akire mi magyar nind a hányan vagyunk, rajongó c lálattal gondolunk vissza. Az ő szel e tért közénk, ha legérte re is. Érczbe önczimü ő sak egy futó kis r Kolozsvár nyilt nányáról itt alakja ott áll fi t földidézvén, ünaz Erdélyén és hogy em vat e szobornál, nivel az lő beszédeket n vezján tulemelkedtos volna zürke napok pr náráziségig. Hála érte agyobb rét föl a multak harn népének. Mert y igaz magyar kintl y a multak egy köszönhetjük, ho erőt és lelkesemagyközönsé és nemes alakj mébe ajuguk nemzeti himéret és a r erithetünk ujra, aló bizalmat y élet közd me e napjaiban.

Az iklós köszönet a Magyar Állam. ó intéze köszönet a olozsváron a utcza 2 lekemelően ünnepélyünk a magyar nemzet Mátyás királynak emlékezetét. Mintha a dicsőséges multnak egyik lefényesebb korszaka szállott volna vissza, együtt érzett, együtt lelkesedett a nagy magyar király tiszteletében az egész nemzet. A király képviselője, József nádor unokája, József királyi herczeg fia állott élén, az ünneplőknek, rövid de a nagy királyt hiven jellemző szavakkal adván meg az engedelmet a nemzetünknek diszére váló szobor leleplezésére. Mellette állottak az egyház, a kormány, a hadsereg, a tudományok képviselői és velük érezett, lélekben jelen volt a magyar nemzetnek minden igaz fia, mert Mátyásnak dicsősége az egész nemzetre fényt hozott, emlékezete ma is lángra gyujtja a sziveket.

Nem méltó az életre az a nemzet, mely megfeledkezik nagyjaink tiszteletéről és elfeledi a történelem tanulságait, a históriának a néplélek formálására való nagy rendeltetését. A nemzeti hagyományoknak átöröklése, a történeti alakoknak tisztelete a legbiztosabb mód arra, hogy félre ne vezethessék rendeltetése utjáról az uj időnek nemzetietlen izgatásai. Magyarország elveszteué jövője alapjait azon pillanatban, midőn a kozmopolitaság eltántorithatná a multnak tiszteletéről. Az a szellem, mely kulturbestiáknak csufolta a nemzeti mult hőseit, már itt ólálkodik a fórumon, az utczának népe már nem a nemzeti imádságunkat; a Szózatot énekli, százaknak és ezreknek szivében már elhalványult a magyar hazának forgalma, lelki vakmagban az ezt meg nem látnánk és ság lenne, ha en a dicsőséges ez agitációk ellenére munkra. multat ne hivnának oltár

LEVÉL.

Hogyan kezelik Csikvármegye havasi javait?

Csikvármegyének a multban igen sok magán erdője volt. Ma már kevés van. A még meglévő erdőségei között bizonyára a legtöbbet érők közé tartozik a Bélbor mellett lévő (Stéria), Bortonjános.

Lázár gyula gy.-szt-miklósi kereskedő, ki a (Stéria) Bortonjános erdőségből az 1898. évben 1037 drb, az 1899. évben 1069 drb lucz fenyő szál kihasználási jogát birta szabadkézből, látva, hogy ez sikerült és jó üzlet, 1901. aug 8-án egy kérést adott be Csikvármegye törvényhatóságához, hogy ujonnan vágás alá kerülő (Stéria) Bojtorjános erdőségnek az üzem osztály I-ső vágás sorozat 7 osztag és ugyanezen terület II-ik vágás sorozat I. rész 4, 5, 6, osztagjaiban található fenyőerdő kihasználási jogát szintén szabadkézből az általa felajánlott 2 kor. 20 fillér tőár mellett adná át.

Dömzsödi Zoltán főerdész értesülvén arról, hogy a jelzett erdőséget szabadkézből kéri Lázár Gyula kereskedő, Lázár Menyhért, a vármegye javai igazgatójának hivatalosan átirt, melyben tiltakozik a szabadkézbőli eladás, mint törvénytelen eljárás ellen. Ennek daczára Lázár Menyhért, a havasi javak igazgatója a vármegye javait intéző bizottság elött a szabadkézböli eladást hozza javaslatba.

Csikvármegye türvényhatósági gyülése Lázár Gyula kérését, kapcsolatosan a havasi javak igazgatójának javaslatával tárgyalta 1901. október 21., 22-én tartott gyülésén, arra azonban azt a határozatot hozta, hogy a jelzett erdőségnek kihasználási jogát csak nyilvános árverésen adja el. A szabadkézbőli eladás tehát a gyülés határozata folytán egyelőre lehetetlenné vált.

A gyülés határozata folytán a javak igazgatója elkészitette az árverési feltételeket, azokat helyben hagyatta s a nyilvános árverést 1902. febr. 27-ére Gyó-Tölgyesre ki is tüzte. Az árverésre több komoly vevő jelentkezett, s első sorban is mindannyian az árverési feltételek módositását kérték, mert azok nem tudni czélzatosan-e vagy tudatlanságból ugy lettek összeállitva, hogy az árveréshez komoly vevő hozzá nem szólhatott. És pedig nem szólhatott komoly kereskedő hozzá, mert azok annyira homályosan voltak szerkesztve, hogy azt a mint éppen az ember akarta, akként magyarázhatta. Igy pl. az árverési feltételekben sehol sincs semmi emlités téve arról, hogy a jelzett erdőben milyen átmérőjü fák képezik az eladás tárgyát. Pedig a dolog ezen fordul meg. Az árverési feltételekben csak ennyi van: „Kihasználandók és levágandók mindazon fenyőtörzsek, melyek a tőlgyesi erdőgondnokság által megjelöltetnek.“ Már most az erdőgondnokságnak vagy más intézőségnek módjában van a szerint, a mint Péter vagy Pál veszi meg az erdőt, személyi érdekek szempontjából jelöli meg a kivágandó fák nagyságát. Ha nekik ugy tetszik a 30 czm. átmérőtől jelölik ki a levágandó fákat, ha pedig amugy tetszik a 20 czm. tól fölfelé. Ez pedig óriási különbség, mert ha a kereskedő az árverésen tudja, hogy a 30 czm. átmérőtől fölfelé veszi a fákat, akkor annak jó árát is adhatja, de ha ez nincs megjelölve, s esetleg a jó áron megvett erdőségnek 20 czm. átmérőjü fáit is ki kell használnia — mely utóbbiakat, tekintve a nagy távolságot csak ráfizetéssel termelheti ki — a kereskedőt juttatja teljesen anyagilag a tönk szélére. Ily körülmények között a megjelent vevők kérték tehát a havasi javak igazgatóját, hogy jelölje meg a kivágandó fák milyenségét, azonban ő ezt nem tette. Igy az árveréstől minden komoly vevő visszalépett, kivévén M. D. Swarcz gyó-tőlgyesi kereskedőt, ki 5 fillérrel többet igért a kikiáltási árnál a fa köbmeteriért.

Az esetet a havasi javak igazgatója be is jelentette a javak igazgató tanácsának azon megjegyzéssel, hogy M. D. Schwarcz mint komoly vevő számba nem jöhet, mert teljesen vagyontalan.

Miután ezen első árverés nem vezetett eredményre, a javak igazgatója kitüzte a második árverést 1902. évi ápril. 9-re szintén Gyó-Tölgyesre. Erre az árverésre szintén több komoly vevő jelentkezett, kik megbotránkozással látták, hogy az árverési feltételek nemhogy kiigazittattak volna, hanem ellenkezőleg oly pontok szurattak be, melyek az árverést még jobban megnehezitették. Ugyanis az első árverésnél a 19 pont 3-ik bekezdésében az áll, hogy „minden egyes fáért, mely a döntött fa által *szándékoltságból* kitöretik, vagy megrongáltatik 10 korona kártérités lesz vevő által tulajdonos megyének fizetendő. Ez a pont legföllebb intheti a kitermelőt, hogy a döntésnél óvatos legyen, azonban gyakorlati jelentősége egyáltalában mincs, mert azt megállapitani, hogy melyik fa hogyan romlott ki, szándékosan, vagy nem szándékosan töretett-e ki? — megállapitani teljesen lehetetlen. Ez a jelzett pont már a második árverésnél oda módosittatott, hogy a szándékos kitöretés (ez a szó: „szándékoltságból“) kifejezése kihagyatott, s igy megmaradt: „hogy minden egyes fáért, mely a döntött fa által kitöretik, vagy megrongáltatik 10 korona kártérités lesz vevő által a tulajdonos megyének fizetendő. Már most ha a vevő egy 2 m. 3 fáért 5 vagy 6 koronát fizet, s ez a fa, midőn levágatik kitör vagy megrongál egy-két, tán három vagy négy pál nak való fenyü törzset, aszerint a 2 m. czán kereskedő még ráfizessen 10—20 3 fára a vagy 40 koronát? Ez lehetetlen, esetleg 30 va mely vagy tudatosan és s oly téves dolo igy csinálva, hogy szándékosan azért vo az árverés meghiusuljon, vagy pedig tudatlanságnak és tájékozatlanságnak a szüleménye.

Ily föltételek mellett természetesen ez a második árverés sem vezetett eredményre.

Ugyanezen második árverésen, midőn ismételten kértük Lázár Menyhértet a helytelen pontok kiigazitására, azt felelte, hogy ő ezt nem teheti, hanem az egész eredményt bejelenti a törvényhatóságnak, s a közgyülés majd arról belátása szerint intézkedni fog.

Ezen kijelentés alapján nyugodtan voltunk, mert tudtuk, hogy a törvényhatóság közgyülése a dolgot rendes medrébe tereli. És vártuk is rendületlen bizalommal a mai napig, hogy mikor fogják az ügyet a gyülés elé terjeszteni, midőn magán uton, de biztos forrásból arról értesülünk, hogy a fent jelzett erdőség famenyiségének kihasználási joga gyó-szt.-miklósi Lázár Gyula kereskedőnek, Lázár Menyhért havasi javak igazgatójának ajánlatára az igazgatótanács által 1909 évig, tehát hét évre szabadkézből kiadatott 2 korona 85 fill. fő ár mellett.

A vármegye erdőgondnoksága erre 1902. május 3-án kelt 182. számu átiratában azon óhaját fejezi ki, hogy a fák lebélyegzése és Lázár Gyulának leendő átadása halasztassék julius 20-ig. Azonban a havasi javak igazgatójának Lázár Menyhértnek sürgetésére az 1902. junius 7-én felvett jegyzőkönyv tanusága szerint 4500 drb kereskedelmi czélokra alkalmas 32 cm. és ezen felüli átmérőjü luczfenyű törzs — kéreg nélkül számitva — leszámoztatt és át is adatott Lázár Gyula gyó-szt.-miklósi kereskedőnek. S mindezt a vármegye igazgató tanácsa nemcsak lehunyt szemmel nézte, hanem közremüködött a szerződés létesitésén, jóltudva azt, hogy ezen vásár által — nem lévén versenytárs — körülbelül 40,000 korona kárt okozott a vármegyének, mert tudok kereskedőt, ki ugyanannyival akármelyik perczben többet ad, mint a mennyiért azt *szabadkézből, házilag* eladják, daczára annak, hogy a Lázár Gyulával megkötött szerződést nem ismerik, mert azt a vármegye alispánjától többszöri kérésre sem lehetett kicsikarni.

És mi történt ezután? A kihasználásra egy társaság alakult, Lázár Gyula, Lázár János, Kopacz Lukáts, Sáska Kajetán, Jánossy János, Schwarcz Lázár stb. személyekben. S ezzel kijátszották az árverési feltételek 8-ik pontját, melyben határozottan ki van mondva, hogy azok kiknek a kihasználandó erdő n erdőhasználatok van, az árver tnak, s társaságba lépniök ha is a kötött szerződés megszür e alatt tilos. Már dig gy.-ujfa. E János és társa az ott területt ték Lázdos vágásban ke elni fákat ezen fákat ép a Lázár Gyula és megvett terület s szálli s vag nehagyott doljuk, a S k ruhákat nünk Gyula élkül enrekép egy dán nem sok an a hagyni azt, hogy Csik-vármegye magánjavainak intézői szándékosan, avagy vastag tudatlanságból a megyének ily kárt okozzanak. Ily eljárást, s a vármegye tulajdonának ily nagy mérvü megkárositását, mint törvényhatósági tag, származott az bárkitől, de kötelességem és felelősségem tudatában el nem nézhetem. Minden talpalatnyi tért, melyet mi székelyek még magunkénak mondhatunk, őseink véres karddal szerezték és tartották fen, s hogy most mindaz, mi tőlük ránk maradt, potom áron törvénytelen uton idegenek kezébe kerüljön nem engedhetjük. ppen azért felhivom a vármegye javainak intéző bizottságát, hogy a Lázár Gyulával megkötött szerződést — mely az árverési feltételek 8-ik pontja értelmében már ugy is semmissé vált — azonnal bontsa fel, ellenkező esetben kérelmemmel a nagyméltóságu magy. kir. földmivelésügyi miniszterhez leszek kénytelen orvoslásért fordulni.

Gyergyó-Remetén 1902. Okt. 11-én.

Puskás Iózsef.

Jelentés a Mátyás-szoborról.

Összeállitotta: *G. Nagg Lajos.*

Nagy Lajos kir. tan. unitárius tanár a szobor-bizottság megbizásából egy 83 oldalra terjedő füzetben számol be a Mátyás király szobor történetéről.

A jelentésből megtudjuk, hogy az *inditványt* a szobor felállitása iránt Kolozsvárt Nagy Lajos tette meg és a városi közgyülésen csak csupán *egy* bizottsági tag akadt, ki az inditvány elfogadását ellenezte, nem elvből, de mert Kolozsvár városát gyengének tartotta ilyen mü létesitésére; boldognak nevezvén inditványozót, hogy még ilyenekről is ábrándozhatik.

Az első adomány a szoborra 1882-ben folyt be. Nagy Mór városi tanácsos gyüjtötte össze.

Ezt követte 1884-ben Nagy Lajos és Hegedüs István inditványára a városadománya: 5000 forint, melyet 10 éven keresztül 500 forintonként fizetett mo azonban csak általág.

A szoborra való gyüjtés munkája igazában 1888-ban vette kezdetét. Az első felhivás ekkor küldetett szét. Néhai dr. Szabó Károly egyetemi tanár szerkesztette.

E felhivásból 3559 példányt küldetett szét, ki egyesekhez, pénz- és nevelő-intézetekhez, hivatalokhoz, majd 1889 elején a törvényhatóságokhoz. Visszajött adománynyal mintegy 350, üresen mintegy 240 példány, a többi künn rekedt.

E felhivásra az első jelentékenyebb adományt a nemzet őrangyalai: a nők adták, 1888 év végén éppen karácson ünnepén. Dr. Hegedüs István utján Báró Kemény Kálmánné született Báró Bánffy Polexina és Báró Huszár Ilona 840 forintot küldtek be, mit később 1200 frtra egészitettek ki, mint az általok eszközölt gyüjtés eredményét.

A szabadságharcz előtt a megyék már összehoztak 25.670 frt és 29 arany adományt: ez összeg emléke egy lángeszü szobrász, Ferenczy István által készitett és a budapesti muzeumban őrzött: szárnya-szegett alkotás; másik emléke Pest-Pilis-Solt Kis Kunmegye által 1870-ben takarékpénztári könyvbe helyezett 338 frt 94 kr., mely összegét a nagynevü vármegye, mely annyi nemzeti mozgalom meginditója, létrehozója volt, nagylelkü- en a kolozsvári szobor javára felajánlott.

Hasonló nagylelküséggel járt el Máramarosmegye, mely az általa kezdett több megye által közreadott gyüjtés eredményét, mely ma 5681 frot tesz, szintén a kolozsvári szobor javára ajánlta fel.

Hogy Mátyás király születési háza az Óvárban emléktáblával jelöltessék, erre az inditványt Haller Károly egyetemi tanár városi b. tag tette meg néhány évvel ezelőtt. De hogy elkészülhetett, arra legnagyobb hatással volt ő Felségének a királynak az emléktáblára tett 300 frt adománya, melyet az 1887-beli látogatása után küldött meg.

Az első 10 év alatt 58,859 frt és 66 kr. gyült össze.

Ekkor ujabb felhivást bocsátottak ki, melyet dr. Török István szerkesztett.

E felhivásra 46,198 frt gyült össze, ugy hogy 1883-ban a szoborra ki irták a pályázatot.

A szobor költségeit 1000.000 frtra tet ák.

A pályázat eredménye az lett, hogy a szoborbizottság megkötötte a szerződés 1894. nov. 10-én Fadrusz Jánossal a szob elkészitésére *100.000* frt erejéig, mely összeget később Kolozsvárt 1896. aug. hó 25-én kelt pótszerződésben 30.000 frttal megpótolt s igy *130.000* frtra emelt.

A szobor alapkövét 1896 szept öldmi- 30-án tették le nagy ünnepségek között. ntése

A szobor alapkövének letétele idején rószerződés szerint megállapitott összegy sem- állott még egészben a szobor-bizottság rendelkezésére. A begyült összeg — beleszámitva a király által 1894-ben és 1896-ban adott összegeket is, *13.000* frtot — kamataival együtt **95.748** frt **4** krra ment — tel gyüjteni kellett tovább.

Az ujabb felhivást 1896. évi márcz. 15-től bocsátotta ki a szobor-bizottság. Fekete Nagy Béla városi tanácsos vezette a gyüjtést, melyhez 2 év folytán mintegy 1500 adományozó, illetőleg gyüjtő járult mintegy 20.000 forinttal. 1898-ban kevesebb, 1899-ben csak jelentéktelen adomány érkezett.

Ujabb felhivást kellett bocsátani. Nagy Lajos intézte a kibocsátást 10.000 példányban, de az eredmény alig multa felül a 6000 koronát.

Az utolsó gyüjtés folyama ez évben járt le, mintegy 8 ezer korona eredménynyel. Legnagyobb részben vasuti hivatalnokok k közegek adakoztak.

Ez a gyüjtés tudomásunk szerint d Haller Károly miniszteri tanácsos elnöklet alatt történt. Jegyzője volt a bizottságnak Kuszkó István hirlapiró. A gyüjtés körül kiválóbb munkát fejtett ki Lendvay Emil az Erd. Bank igazgatója, Vuchetich Sándor posta távirda igazgató, Schándl Mihály máv. üzletvezető, Sipos Kálmán posta és távirda tanácsos.

A végén is a kormány segitett ki 30.000 korona adományával.

Összesen 1902. okt. 1-ig 229,834 korona és 80 fillér jött be, hozzáadva 51,075 korona 02 fillér kamatot, együtt **280.909 korona 82 fillér**.

A dob-utczai gyilkosság.

Budapest, okt. 12.

A gyilkos kihallgatása.

Ma délelőtt került tárgyalásra a budapesti esküdtbiróság elött hirhedt bob-utczai eset hőse, aki megölt egy bukott leányt. — Még a mult év deczember 22-én hajnalban dob-utczai lakásán halva találták Müller Teréz utczai leányt. Gyilkosát még az nap kézre keritette a rendőrség Gelber Baruch (Béla) lengyelországi származásu 21 éves zsidó suhancz személyében, aki azóta az ügyészség foglya.

A vádlottat két szuronyos börtönőr kisérte a teremben. A biróság Zsitvay Leó elnökből, Dolleschall Alfréd és Krammaszta Imre szavazó birákból állott, a vádhatóságot Sélley Barna királyi ügyész képviselte. Védő Fried Vilmos ügyvéd. Mivel vádlott é szót sem tud magyarul, német tolmác volt szükség. Az általános kérdések ut megalakult az esküdtszék s azután nyomba hozzáfogtak a vádlott kihallgatásához.

A gonosztevő gondosan m bünte- kozott, a bajuszát kipödörte s nazását ruhába öltözött. Kicsiny, alacsony, b in- berke, a nézése szelidnek és ártatlann iszik. Gelber Béla az elnök kérdésére el ja, hogy Varsóban, 1881-ben született, s nem élnek, oroszországi állampolgár, izrae vallásu 3 polgári iskolát végzett. Munkavezető volt egy vasgyárban.

Az elnök: Minek jött Magyarországra,

A vádlott: A katonaság elül szöktem ide. — Volt-e már büntetve? — Igen lopás miatt kétszer. Krakkóban. — Miből élt itt Magyarországen? Ötszáz koronát kaptam az apámtól és hatszáz koronát kaptam egy Adler nevü embertől. — Mit keresett Munkácson? Munkát. — Hát Tisza-Adonyban? — Ott két család gyermekeit tanitottam német nyelvre.

Hogy történt a gyilkosság?

A vádirat felolvasása után az elnök vádlottat hallgatta ki. — Megértette a iratot, bünösnek érzi-e magát abban, hogy Müller Terézt megölte és kirabolta? — Nem! — Hát abban, hogy lakótársát és azt a Schlesinger nevü ügynököt meglopta, bünösnek érzi-e magát? — Igen. — Önnek viszonya volt Müller Terézzel s gyakran meg is látogatta? — Igen. — Mondja el, mi történt a kérdéses éjjelen. — Éjjel 12 órakor mentem oda hozzá s két óráig kártyáztunk. Kártyázás közben szóba került az az 50 korona, amelyet én Müller Teréznek kölcsön adtam. A leány visszakérte tőlem gyürüjét és karkötőjét, amelyet és az 50 korona kölcsön biztositására kézizálogul vettem át tőle. Én megtagadtam kérését. Ekkor a leány a késsel elkezdett engem ütni. — Hol volt a kés? — Az asztalon. — Hát aztán mi történt? — A kés megvágta a kezemet, mire el akartam tőle venni a kést. A leánynyal efelet kodni kezdettünk s a lámpát is le Sötétben maradva, mindketten elestün azután a késsel feléje sujtottam. — Hol volt ekkor a leány? — A padlón feküdt.

Elnök kérdésére ezután elmondotta a vádlott, hogy a dulakodás után lámpát gy vett egy 20 koronás a ott. — Mit tet leg? — azok Hová m

A az első igazi nagy rózsa bokréta lén szedtem — mondá. A tegnapi a fönséges napfén ileszte ki hány különös szépség nyilt

ZÁRITOTT Gyár és PA

et bekötöztetni. — Mit mondott, hol a sérülést. — Azt mondtam, munka n a gép sértette meg. — Ön rabolt is ánynál, Elvitt tőle 2 aranygyürüt és 21 rona készpénzt. — Ezek az enyémek voltak. — Elnök megmutatja neki a véres kést. — Ez volt az a kés, amit vett? — Nem ez volt, ez a Müller Terézé volt. — Majd a tanuk igazolni fogják, hogy ezt a kést maga vitte magával, papirosba csomagolva.

Lopott is.

Ezután az Adler Jochám kárára elkövetett 1270 korona lopás vádjának tárgyalára tértek át. Kihallgatják Werber Salamont, akinél Gelber lakott, de akinek nem tetett; Schlesinger Gábor utazót, akit megott és Friedmannét, akinek Gelber a gyilkság elkövetése idején lakója volt. Lopást lehetőleg minden egyebet is tagad Gelber.

Ezután a tanukihallgatásokra került a sor, amely szakadatlanul foly 3 óráig, majd ekkor a tárgyalást délután 4 óráig felfüggesztették és ezután ismét folytatták a tanuk kihallgatását, akiknek megegyező vallomásai megdöntik Gelber tagadását. Itélet csak holnap várható.

Mit mondanak a szakértők?

A tegnap délután négy órakor ujból megnyitott tárgyaláson folytatták a tanukihallgatásokat. Este hét órakor az elnök 10 perczre felfüggesztette a tárgyalást. Ezután következett a tárgyalás egyik legfontosabb része, az orvosszakértői vélemény, a melyet dr. Minich Károly törvényszéki orvosszakértő terjesztett elő. Ismertette a Gelber Baruchon talált sérüléseket és azok keletkezésének módját. Majd a bonczolás eredményét mondotta el, amely szerint Müller Teréz halálát elvérzés okozta.

Dr, Szigeti Gusztáv ellenőrző szakértő a törvényszéki orvos véleményével szemben nagy alapossággal azt igyekezett bizonyitani hogy a sebét Gelber Baruch egy sebzéssel ejtette áldozatának a nyakán. A sebzés iránya tekintetében adott törvényszéki orvosi véleménynyel szemben ezután azt bizonyitotta dr, Szigeti, hogy a nyakon történt metszés jobbról balra történt egy metszéssel. Ezután azt bizonyitotta az ellenőrző orvosszakértő, hogy Müller Teréz halálát dulakodás előzte meg.

Még Moravcsik Ernő terjesztette elő véleményét a vádlott elmebeli állapota tekintetében s utánna az elnök befejezte a bizonyitási oljárást. Ezután az ügyész és dr. Fried Vilmos védő terjesztették elő az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét. Az elnök ezután a tárgyalás folytatását ma délelőtt 10 órára halasztotta el.

Második nap.

Budapest, okt. 14.

Kérdések az esküdtekhez.

Zsitvay Leó elnök közölte a tárgyalás megnyiltával, hogy már tegnap este tanácskoztak az esküdtek elé terjesztendő kérdések felett. Ma reggel a biróság ismét a kérdések megállapitásán tanácskozott s ezért történik, hogy a nyilvános tárgyalást csak 11 óra körül nyitja meg. A négy csoportba osztott, mintegy 25 kérdés szövegét olvasta fel erre dr. Doleschal Alfréd szavazóbiró. Az első csoport a Müller [illegible] a Müller Teréz kirablását, a harmadik csoport az Adler-féle lopást, a negyedik csoport a Schlesinger-féle lopást tárgyalja. Az ölés tekintetében kérdések vannak, a melyek a főesetet gyilkosságnak, szándékos emberölésnek, sőt esetleg erős felindulásban elkövetett emberölésnek kivánnák minősiteni.

Az 1. főkérdős igy hangzik: Bünös-e Gelber Baruch abban, hogy 1901. deczember 20-án éjjel, előre megfontolt szándék után, Müller Terézt a Dob-utcza 71. számu házban egy, vagy több késvágással megölte?

A 2. kérdésnek, mely arra az esetre szól, ha az esküdtek nem látnák megállapithatónak a gyilkosság büntettét, ez a szövege:

— Bünös-e Gelber Baruch abban, hogy Müller Terézt 1901. deczember 20-án stb... megölte, ölési szándékkal ugyan, de nem előre történt megfontolás után?

Mivel a kérdésekhez ugy dr. Sélley ügyész, mint dr. Fried Vilmos védő ismételten hozzászólt, sok idő telt el. Délfelé járt az idő, mikor megkezdődtek a perbeszédek.

Dr. Sélley Barnabás királyi ügyész vádbeszéde végén a legsulyosabb büntetést: halálbüntetést kér vádlottra a btkv. 278. §-a és a többi szakaszok alapján.

Dr. Fried Vilmos védő, nagyszabásu, éles jogi érzékről tanuskodó beszédet mondott, melynek végén figyelmezteti a védő az esküdteket arra, hogy a részvét rendszerint nagy veszedelembe sodorja az igazságot. Fojtsák el hát a döntés pillanatában részvétüket az áldozat iránt, felháborodásukat a vádlottal szemben s diadalmaskodjék — az igazság!

A gyilkos védőbeszédje:

A perbeszédek elhangzása után még *Gelber* Baruch, a vádlott is mondott nehány szót, a midőn az elnök őt arra figyelmeztette, hogy az utolsó szó az övé. Eleinte hallgatott Gelber és a midőn hallgatása miatt kérdezték, azt felelte, hogy vár, mig kérdést intéznek hozzá. A kapott felvilágositás után, hogy most azt kell mondania, a mit még védelmére felhozni tud, Gelber ezeket mondta:

— Én sem rabolni, sem gyilkolni nem akartam. Ha rabolni akartam volna, akkor azt a négy koronát is elvittem volna, a mit a Müller Teréz asztalán megtaláltak és elraboltam volna a takarékpénztári betétkönyvét is, melybe én hoztam neki az előbbi estén bélyegeket. Ha rabolni akartam vol, akkor nem Müller Terézhez megyek szerencsét próbálni, hanem amaz elegáns orfeum hölgyekhez, a kikkel együtt mulatgattam és a kiknek valóban pénzük van. Ha gyilkolni akartam volna, nem cselekszem azt hajnalban, a mikor a ház elött a szemeteskocsik állanak.

Délután 2 órakor a tárgyalást félbeszakitották és 4 órakor folytatták.

Ekkor következett az elnöki rezümé, mire az esküdtek visszavonultak itéletkozatal végett.

Az itélet esti 8 órára várható.

A ki nem akart megvénülni.

A legujabb párizsi szenzáczió.

Feltünést keltő rablógyilkosságot jelentenek Párisból. Egy 84 éves öreg asszony, Madame Lecomte az áldozat, akinek életmódja csak fokozza a gyilkosság szenzációs voltát. A meggyilkolt előkelő családból származott és a császárság alatt szerepet játszott abban a világban, „ahol nem unatkoznak.“ Fiatalon ment férjhez egy monacoi croupierhez, de tékozlásával ugy férjét, mint másokat is tönkretett. Később egy franczia ezredes vette pártfogásba, aki halálig tartó járadékot biztositott számára.

A gyilkosnak eddig még nincs nyoma, de a rendőrség erősen gyanitja, hogy ama fiatalemberek közül való, akiknek társaságát az öreg asszony haláláig nem nélkülözhette. Lecomtené ugyanis mintha [illegible] szerelmeskedett volna az évtizedek haladásáról és ugyanazt az életmódot folytatta, mint fiatal korában. A legkeresettebb kaczérsággal ruházkodott és lakásának berendezése is olyan volt, mint egy fiatal kokotté.

A rendőrség egy csomó szerelmes levelet fedezett fel nála, melyekben fiatal emberek fejezik ki szerelmüket. A rendőrség persze nem igen hisz a levélirók önzetlen szerelmében és élénken érdeklődik kilétük iránt. Lecomtené egyébként is különös teremtés volt. Férjezett leányait valósággal gyülölte, mert általuk lett nagymamává és mikor dédanyává lépett elő, valósággal eltaszitotta őket magától. Alig rövig idővel ezelőtt ujra férjhez akart menni, nem törődve azzal, hogy férje még életben van-e még. Halála előtt egy nappal az beszélte a házmesternek, hogy megismerkedett egy urral, aki az öregasszonyt igen csinosnak találta. „Sajnos — tette hozzá — már egy kissé érett koru, mert én csak fiatal emberek iránt érdeklődöm“ . . .

Mint Párisból táviratozzák, a rendőrség két embert keres, akikben a Lecomtené gyilkosát véli feltalálni. Egy tanu, Gaze asszony, aki a a gyilkosság napján ruhákat kozott próbálás végett az öreg asszonyhoz, látta, hogy két férfi jött látogatóba. A varrónő eltávozása után Lecomtené egyedül maradt velük. A rendőrség azt hiszi, hogy ezek egyike rátérdelt az öreg asszonyra és megfojtotta. A feján levő ütés pedig már halála után történhetetett. A másik tettes pedig azalatt a nyilván jól ismert fiókokat kutatta de nem igen sokat vihettek magukkal, mert Lecomtené megelőző vasárnap 1500 franknt veszitett a lóversenyen és más készpénze alig állott rendelkezésére.

Egyleti élet.

A Marostordamegyei általános tanitótestület rendes közgyülését 1902. évi november hó 12-én Maros-Vásárhelyt, a vármegyeház disztermében tartja meg.

SZINHÁZ.

A denevér. Strausz népszerü operettje holnap részben uj szereposztással kerül szinre.

*

Bál után és Nőuralom. Pénteken Szigligeti kitünő vigjátéka a „Nőuralom“ kerül szinre. A főszerepeket T. Halmi Margit. Palotay Piroska, Gál Janka, Megyery igazgató, Szakács és Papp játszák. A „Nőuralom“ előtt Széchi Ferencz magánjelenetét a „Bál után“-t játsza el T. Halmi Margit.

*

Az ember tragédiája hosszas pihentetés után szombaton kerül szinre, Éva szerepében Tóvölgyi Margittal, ki először játsza nálunk ezt a szerepet.

*

Vasárnap délután az egri vár hősies megvédésének 4 százados évfordulóján Tóth Kálmán énekes szinmüvét, a „Dobó Katiczát“ adják T. Halmi Margittal a czimszerepben.

Az igazságügyi palota felavatása.

A polgármester beszéde.

A kolozsvári igazságügyi palota felavatási ünnepélyéről szóló tudósitásunkban csak röviden emlékeztünk meg arról, hogy Szvacsina Géza polgármester is üdvözlő beszédet intézett az igazságügyminiszterhez. A szép beszédet teljes szövegében az alábbiakban adjuk:

Nagyméltóságu Igazságügyminiszter Ur!

Mélyen Tisztelt Ünneplő közönség!

Az első mi ajkaimon elhangzik egyen a hála és a köszönet szava ő Excellentiája iránt, a kinek köszönhetjük, hogy Kolozsvárt az igazságszolgáltatás azo nagy jelentőségének megfelelő és [illegible]andó hajlékot kapott, Kolozsvár városa pedig egy diszes épülettel lett gazdagabb.

De nem csak az ujonnan épitett falak és azoknak architektonikus hatása az a mi Kolozsvár város Közönségét ő Excellentiája iránt hálára kötelezi, hanem az a kiváló jó indulat, a mit Kolozsvár városa ő Excellentiája részéről minden alkalommal tapasztalt, valahányszor Kolozsvár város igazságszolgáltatási érdekei megkivánták és a minek az igazságügyi palota kérdésének a városra nézve üdvös megoldása, csak egyik ujabb megnyilatkozása volt.

Hálát és köszönetet mondok ezért ő Excellentiájának az egész város közönsége nevében.

Annak a városnak a nevében, a mely nem tekintette áldozatnak azt, hogy anyagilag is hozzájárult e palota felépitéséhez, hanem hazafiui kötelességének.

Annak a városnak a nevében, a mely mindig arra törekedett, hogy falai között az igazságszolgáltatás abban a tiszteletben részesüljön, a mely őt, mint a polgári és társadalmi rend fenntartóját az egész országban méltán megilleti.

Annak az egykori fejedelmi városnak a nevében, a mely mindig büszke volt az ő biráinak igazságérzetére, bölcsességére és méltányosságára.

Annak a városnak a nevében, a mely mindig elmondhatta, hogy Mátyás királynak szülővárosában a nagy királynak nem csak emlékét, de igazságérzetének szellemét is megőrizte.

Nem is választhatott volna ő Excellentiája alkalmasabb és megfelelőbb napot a kolozsvári igazságügyi palota zárókövének letételére, mint az igazságos nagy király szobrának leleplezési ünnepét.

Vajha az a magasztos eszme, a mely Mátyás király nagy szelleme által a nemzet igazságérzetét — négy századon keresztül — ápolta, egyesülve az ujonnan épült igazságügyi palotából kiáradó mai humanus szellemmel, fokozott mértékben vinné előbbre a Nemzet boldogulását.

Éljen a Haza! Éljen a király!

Éljen dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter!

MINDENFÉLE.

— *okt. 15.*

— **Fadrusz János Kolozsvár diszpolgára.** Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának tagjai közül többen, mint kalljuk, a törvényhatóság legközelebbi közgyülésén inditványozni fogják, hogy Kolozsvár város komunitása válaszsza meg *Fadrusz Jánost,* a Mátyás szobor halhatatlan alkotóját a város diszpolgárának.

Örömmel üdvözöljük e szép tervet és hisszük, hogy velünk együtt Kolozsvár minden rendü és rangu polgára egy szivvel és lélekkel óhajtja a diszpolgársággal kitüntetni a nagy mestert.

— **Bartha Miklós üdvözlése Debreczenből.** Dereczenből irják: Bartha Miklós szép megtiszteltetésben részesült Debreczenből. Ezuttal nem politikai [illegible]eiért, hanem *erős magyar érzéséért* tisztelték meg, mely czikkeiben [illegible]vilánul és melyeket még azok is na[illegible]vezettel olvasnak, a kik egyébként Bartha Miklóssal, mint politikussal, ellentétes irányban haladnak. A debreczeni nem mindennapi megtiszteltetés is az erős magyar érzésü irót illeti, kit lelkes hangu levélben üdvözöltek magyar szellemü czikkeiért a debreczeni intelligenczia több számottevő tagjai, elegyesen református és katholikus értelmiségek, kik között dr. Wolaffka Nándor r. kat. választott püspök is aláirta az üdvözlő iratot. Nem érdektelen a Wolaffka Nándor azon, az aláirásához füzött megjegyzése, hogy különösebben Barthának a *Zoláról irott remek czikkelye hatása alatt* cselekedte ezt.

— **Mátyás király lovasszobra** állandó érdeklődés tárgyát képezi. Maig is a nap minden órájában csoportok állanak a szobor előtt s gyönyörködve nézik a vitéz és nagy király szobrát, a kinek egykor lángeszét bámulta és vitéz fegyvereitől rettegett egész Európa. Kolozsvár szép főterének diszes mükincse a Mátyás szobor, melynek megtekintésére még egyre sokan jönek a messzi vidékről is, mert igazi aesthetikai gyönyörüséget és felemelő hazafiui érzést támaszt ez a szobor a szemlélőben.

— **A szobor védelmet kér.** Mátyás király szobra iránt nemcsak az érettebb publikum, de a gyermekvilág is élénk érdeklődést tanusit. Sőt a mesterinasok gárdája annyira érdeklődik iránta, hogy a mellékalakok kardját, kezét és sarkantyuját próbálgatják, hogy vajjon mozog-e. Vajjon a kard, hogy áll Mátyás vitézének oldalán. Ez a *közelebbi* kiváncsiság lassanként ártalmára válik a szobornak s éppen ezért addig is, mig a szobor keritése elkészül, szükséges, hogy a főtéri rendőrőrszem figyelemmel kisérje az inas világ kiváncsiságát.

— **A Mátyás-ünnepek után.** Most, hogy a Mátyás király emlékére rendezett ünnepélyek lezajlottak, Kolozsvár közönségének alkalmat kell vennie viszatekinteni annak, az országszerte nevezetessé vált ünnepnek a részletére, a melyeknek révén Kolozsvár pár napig országos figyelem központja volt. Ehelyen elsősorban csodálkozásunkat kell kifejeznünk nehány budapesti lapnak az ünnepélyen lezajlott tüntetésekről szóló és módfelett kiszinezett tudósitásai felett. Nehány lap odáig ment a szinezésben, hogy véres összetüzésekről beszél, s olybá tünteti fel az ünnepünket mintha annak komoly méltóságához utczai kihágások és „véres öszetüzések (?)“ egészen lerontották, Hát mi kolozsvárnak ilyen összetüzésről mit sem tudunk. Igaz, hogy annak a gyülöletes osztrák hymnusznak eljátszása különösen az ifjuságot érthető módon felbosszantotta, s ez meg viszonzásul a magyar Hymnuszt és Kossuth nóta eléneklésével adott kifejezést a maga érzelmeinek, de az ünnep méltóságát az egyáltalán nem érintette. A tömeg [illegible]tusa is dicséretes mérsékletett tanusitott [illegible] csak éppen két esetben kellett a [illegible] alkalma [illegible] közbe lépnie, s ez is minden[illegible] szerezni a [illegible] rendreutasitás nélkül történ[illegible] csakugy[illegible] minden részében a [illegible] ezt illetőleg minden

Hogy itt [illegible] vagy figyelmet[illegible] mindenki természete[illegible] hogy annyi kü[illegible] kor teljesen ki[illegible] ség. Általában [illegible] nyilatkozhat[illegible] ság od[illegible] zott rémlá[illegible] is találkoz[illegible] denki, a [illegible] vassa, vag[illegible] tapasztalat[illegible] a mely eg[illegible] várakozás[illegible] juk egyik [illegible] ünnepélyr[illegible] adja visza[illegible] tudósitásn[illegible]

Győr[illegible] vár mind[illegible] emlékébe ezt a fenséges napot, melyen egyszersmind ujra felavatták az egykor kegyetlenül elhanyagolt házat is, a melyben a nagy király született. A nép barátjához és a tudomány lelkes pártfogójához méltóan az erdélyrészi néprajzi muzeummá alakitották át. A tudományok nagy pártfogójához méltó az is, hogy az ünnep folytatásképen ma adják át az egyetem uj épületét.

A kolozsváriak *valób[illegible]litettek magukért,* hogy az ünnep, m[illegible] az ország küldöttei jöttek öss[illegible]yen az eget[illegible]mában keltsen marada[illegible], a *legékesebb* [illegible]nyára még fényesebb let[illegible]*ndó emléket.* Bizo[illegible]t volna, ha a király

rak
Tajos
Fiók-üzlet:
Egyetem-u. a New-Yorkkal szemben.
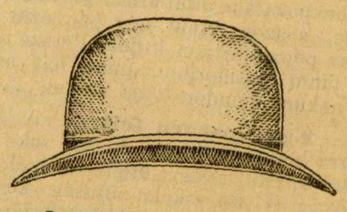
vasaltatnak. 15—50

TÁRCZA.

LADY VALE.

Angolból forditotta: **AMICA.**

(Folytatás.) (32.)

X.

— A Valton udvarba megyek a Vale ügyében — mondá egy napon, midőn az asszonyokat a kertben találta. Ottan csudálkozhatnak, hogy a gazdájukkal mi történt! A legeny ember ritkán ir a saját dolgairól, de azt gondolom, hogy őt ez időre, vagy [illegible] már korábban vissza várták. Beszélele és megigértem, hogy egy pár napegyek megnézni, hogy a dolgok ottan, hogy folynak és mindenről hirt adni visszajövők hozzá.

— Ez nagyon szép öntől — mondá lady Vale.

Es ön most jó hirt vihet vissza az ő barátainak. mert ő a javulás utján vam, ámbár gyógyulása lassabban fog menni mint a hogy először gondoltak.

Ponsonby alig tudta fékezni azt az impulszussát, hogy a Westonokról beszéljen.

De még nem volt eléggé bizonyos arról, hogy a kártyáját miképpen fogja játszani.

Azt gondolta, hogy az a válasz Kórától, Russellnek azon levelére, melyről az emlitést tett, már Valton udvarban volt. Ha valami képpen ki tudná fürkészni, hogy az a levél mit mond, akkor a következő lépéséről bizonyos volna.

Valton udvarban, a Russell iró asztalán, a könyvtárban, a többi tudositások halmaza között volt egy levél aranyos "K„ betüvel a boritékon. Ponsonby felvette, a kezében forgatta, aztán a forralóhoz vitte — [illegible]lyben a tea készitéshez buzgott a viz [illegible]tán nehány perczig a nedves gőz fel[illegible] dolgodolkésével felnyitotta, [illegible]ytán a na[illegible] rabecsült ren[illegible]g szives pártfog[illegible] kérve maradok

Kiváló tisztelettel

Ütő Árpád.

A levél nem volt hosszu. Atolvasta, aztán lezárta és vissza dobta a többi közé.

— A hogy gondoltam mormogá, Kóra kisasszony nem tágit — szeliden, szeretettel, de határozottan a házassági ajánlatához köti Russellt. „Miután nincs más — egy más szeszerelem közöttünk — nem habozom. Én hiszem, hogy mi boldogok leszünk.“ A levél tartalma ehhez hasonló mondatokból állott. Talán még eddig nem volt senki közöttük. De Weston kisasszony jól tenné, ha minél előbb biztositaná magát. Russell hol asszonyok vannak érdekelve, egy lovagias bolond.

Miután ezt a levelet a kezébe kapja, vad lovak sem tudnák őt reá birni, hogy a szép Kórával szakitson. de az az aranyoshaju szivén észrevétlenül ellophatja a szivét és aztán, ha ez a másik azt megtudja — nos én nem tudom, hogy akkor mi fog történni.

A következő napon Ponsonby látogatást tett Bailltonban és Weston Kóra kisasszonynak bejelentette magát. Kóra egyedül ment be hozzá, vidáman és élénken.

Ő előtte Ponsonby összeköttetésben látszott lenni Russellel és most szerette volna tudni, hogy a jegyese hol és hogy volt. A mult vasárnapra várták volt, hogy az apátságban látni fogják, de ő nem jelent meg és haza sem ment és levelet sem irt, hogy elmaradását indokolja.

— Weston kisasszony — mondá Ponsonby —

Azt gondolom, hogy gratulácziommal nem követek el tévedést? Nem gondolom, hogy a Russell szándékát félreértettem volna. Nemde, kegyed az ő jegyesse?

A leány arczát égő pir boritotta el.

— Ő mondta magának? — kérdé.

— A mennyire szükséges volt egy [illegible]yannak azt mondani, a ki az ő odaadó [illegible]onzalmát látta. Nem hiszem, hogy tévedjem. Ha igen, bocsánatot kérek.

— Én — én — azt gondolom, hogy ön nem téved. Ő beszélt — de azóta nem láttam — kissé hirtelen történt és mi irtunk egymásnak. Azóta megjöhetett volna a válasz, de talán nem kapta meg a levelemet.

— Az utóbbi napokban Russell nem volt olyan állapotban, hogy leveleket kapjon, vagy azokra válaszoljon — mondá Ponsonby. Ezt elmondani jöttem kegyedhez. Russell, az azt megelőző napon, midőn az apátságból el akart jönni, erős sérülést kapott és még most is ott van és legalább még egy hétig nem lesz képes mozdulni.

— Oh — kiáltá Kóra elhalványulva — mi történt? — Beszélje el! — Russell nagyon beteg?

— Már tul van a sulyán, de nehány napig nagyon rosszul volt. Lady Valenak a társalkodónéja — Stafford kisasszony, nagyon szép és önfejü fiatal lady; kocsikázni mentek és ő akarta a lovakat hajtani, az egyik jámbor állat volt, de a másik, melyet most vettek, fiatal, tanulatlan és gonosz természetü volt; Russell és mások figyelmeztették Stafford kisasszonyt, de ő nem hallgatott rájuk. A ló elkapta őket és midőn Russell megállitotta a kocsit, erős belső sérülést kapott. Most ápolják őt és mindent megtesznek érte, de a szerencsétlenséget a Stafford kisasszony önfejüsége okozta.

— Oh — kiáltá Kóra — hogy tehette — oh, hogy tehette!

— Most eléggé sajnálja — azt gondolom, hogy veszedelmesen sajnálja!

Kóra megdöbbenve nézett rá.

— Ponsonby ur, hogy érti ön — vagy mit akar velem megértetni?

Ennek a fiatal leánynak a természetét Ponsonby jól[illegible] fel — heves volt az és szenvedélyes. [illegible]ságosan érzékeny, de olyan féltéke[illegible]ességgel, mely a hő szerelemmel [illegible]yütt jár.

— Meg[illegible] [illegible]őszintén, [illegible] mit gondolok? [illegible]

— [illegible]ő[illegible]le-

türelmetlenséggel. — Mondja meg — tudni akarom!

— Tehát őszintén megmondom, hogy mentül előbb jön el sir Vale onnan ide, ebbe a házba, hogy kegyed és a kegyed rokonai ápolják és gondozzák, annál jobb lesz. Ő ottan veszélyben van.

— Veszélyben? — és a leány arcza elfehéredett.

— Nem az egészségére vonatkozólag — az gyorsan javul; de veszélyben van egy nagyon szép és igéző leánytól, aki nagy érdeklődést tanusit és a kinek a bübájos jelenléte nagyon veszélyesnek fog bizonyulni most, midőn ő oly gyenge és beteg, de azért eléggé jól van arra, hogy a szobáját elhagyja és az asszonyok által kényeztesse magát. Én azt gondolom, hogy Stafford kisasszony mélyen érzi, hogy az ő könnyelmüsége mibe került Russellnek és mindent megtesz, hogy a lábadozó beteget szorakoztassa és ő rendkivül szép. Azt gondolom, hogy eleget mondtam.

Igen, a Kyra arczának a kifejezéséről látta, hogy eleget mondott. A leány rögtön megértette a helyzetet. Egy pillanatra elfordult és lihegve vette a lélegzetét. Aztán egy kérdést intézett a vendégéhez.

— És — és — Stafford kisasszony gazdag?

— Nem az — ő fizetett társalkodoné; de lady Vale ugy bánik vele mint ha testvére, vagy a leánya volna. Én azt gondolom, hogy egy olyan házasság Valenak a tönkremenését okozná. Stafford kisasszony kényelem és fényüzésben növekedett; ő Valton udvarban elégedetlen és szerencsétlen lenne.

Kórának az arcza lassan kiderült. A fény vissza jött a szemébe.

— Ön azt gondolja, hogy Vale boldogabb lenne velem?

— Ezerszerte bolddogabb! Kegyednek joga van most az igényét érvényesiteni. Hivja őt ide ebbe a házba, mihelyt teheti.

— Azt fogom tenni — válaszolá Kóra szilárd hangon.

XI.

Forró juniusi délu[illegible] ben uszott a mosolygó [illegible]tán volt. Napfény- volt a hárs virágok és [illegible] vidék, a lég nehéz illatától; a madarak a h[illegible] a portugali borostyán de a méhek folytonos z[illegible]ség miatt hallgattak, [illegible]ről beszélt. [illegible]songása a nyár hevé-

Az apátságnak v[illegible] toldaléka, mely egy [illegible]lt egy tornácz féle térre nyilt, hova neha[illegible]osszu sima pázsitos lejutni. — Védett hely [illegible]ny lépcsőn lehetett árnyékban volt és a s[illegible]olt — egész délután hársfának a felnyuló l[illegible]ától védve. Egy nagy mes hüs árnyékot a[illegible]ibos ágai ottan kelle- rózsa kertből a mo[illegible]k és az alant levő kibomlo rózsa bimbók[illegible] teljes szépségükbe

Russell a sir Gete[illegible]des illata szált fel. egyedül volt ottan. fé[illegible]rey nyugágyán fekve [illegible]ból az ő első kijövet[illegible]ngston, a ki a szobá- hagyta, hogy ha k[illegible]t rendezte, magára Russellnek nem volt[illegible]ve van, aludjék; de Annyira örült, hogy [illegible]ajlandósága azt tenni. és a gyógyulás [illegible]mét a szabadban volt és illattól körülve[illegible] olyan sok szépségtől tegetésnek és e[illegible]ogy az alvás idő vesz- szott. Abban az [illegible]gok elpazarlásának lát- mély lélegzetet[illegible]tban volt, midőn egy mozogni, már m[illegible] és fájdalom nélkül nap óta gyorsan [illegible] élvezet volt, Nehány ma mondhatta [illegible] az állapota, de csak megszünt. Olya[illegible]ször, hogy a fájdalor badulni. hogy [illegible]zet volt attól megsz- soha sem reáliz[illegible]rezte, mint ha ezel- élvezet élni. [illegible]olna teljesen, hogy n[illegible]

Nagy me[illegible] a mint ott fek[illegible] és töltötte el a [illegible] és kertből fel[illegible]hek zsongását hall- mályos tudata [illegible]atot magába szivt- a hátterében — [illegible]ugy szólva — le- álomszerü érze[illegible]gy az üdvösségnek hogy van valan[illegible] nem tarthat mi- kitja és meghább[illegible]lötte, a mi azt fé- nyugalmas lanka[illegible]itja. De az első lá- hagulatban, hog[illegible]tságában nem v[illegible] gondolatokkal za[illegible] magát ezen k[illegible]

(Fol[illegible]arja.)

[illegible]t. köv[illegible]kezik.

OMEGA.
VÁRI ALADÁ[illegible]saság
[illegible]sége.
[illegible]irály-tér 7. sz.
869. 21-
[illegible] 73—*

Ujonnan be[illegible]di schweiczi **Omega, Longines, Tavannes** [illegible]
„Párizsi látszerek, szemüvegek **inga, asztali, fali, ébresztő, disz** ó[illegible]
és franczia kőldök has[illegible]sérv k **ezüst ékszer** ugyanis: **gyűrűk, függ**[illegible]
jutányos árban. [illegible]**ütők, óralánczok, nyaklánczok** [illegible]**k, brossol**
[illegible]**ak,** [illegible]**arté[illegible] evőes[illegible]** és **lorgnok**
[illegible]**Vatch, Bo**[illegible]
[illegible]k raktára. U[illegible]
[illegible]**ök.** — Azon[illegible]
[illegible]**ak.** [illegible]
Gyár Jókai-utcza 4 szám. KOLOZSVÁR. Raktár Mátyás [illegible] SZ.

Nyomatott az „Ellenzék“ [illegible]

KO[illegible]RT, XX[illegible]

[illegible]y elődjének [illegible]ben József [illegible]i iroda: [illegible]

Kiangzott meleg [illegible]za (Máriaffy[illegible]

[illegible]nyomott hangulat[illegible] részét megillető[illegible]

[illegible]elmaradásának hire [illegible] intézendők.

—

A városnak minden *alkal*[illegible] *s polgársága kitüntető szive*[illegible] *kességgel, igazi lobogó magy*[illegible] *fogadta a vendégeket; ma*[illegible] *szerény polgárokat, a szellem*[illegible] *arisztokráciát és a kézi munka érdemes bajnokait egyaránt.*

— **Nagy Lajos üdvözlése.** Nagy Lajos érdemeit a Mátyás szobor létrehozása körül mindenki ismeri. Az övé az eszme: hogy Mátyás királynak szobrot emeljen szülővárosa. Ő vetette el a magot s hogy a magból milyen növény csirázott ki, arról ma egy egész ország beszél. Ennek a nagy érdemnek elismeréseül ruházta fel őt a király királyi tanácsosi czimmel. Az unitárius főgymnasium tanárai ez alkalomból lelkes ünneplésben részesitették ősz tanár-kollegájukat. *Fekete* Gábor felügyelőgondnok és *Gál* Kelemen igazgató vezetésével megjelentek lakásán, hol gr. Gál Kelemen lelkes beszédben üdvözölte Nagy Lajost a királyi kitüntetés alkalmából. Az ősz tanár, ki anynyit fáradozott két évtized óta a szobor létesitésén, meghatva mondott köszönetet egykori tanártársai üdvözlésért, ki őt szeretettel vették körül.

— **Egy nemes cselekedet.** A mai érzéketlen világban, midőn majdnem mindenki önérdeket hajszol és a humanismust is legtöbbször csak akkor szolgálja, ha azért a hiuságának tömjéneznek, egy nagyon nemes cselekedetről van módunk és alkalmunk beszámolni. Az *„Ellenzék“* olvasóit egy apró hirben pár hét előtt felkértük, hogy ama szegény egri leány részére, a kinek mindkét lábát elvágta a vonat s emiatt amputálni kellett, egy mü lábra adakozzanak. Jött is be egy néhány korona adomány. Ezeket nyugtáztuk. Ma egy gyüjtőivet kaptunk **kettős[illegible] korona** adománynyal. Egy valóban [illegible]es gondolkozásu és érzékü urnő [illegible]. Ő készitett gyüjtőivet. A polgár[illegible]l kért s kapott 5 napi gyüjtésre en[illegible] Legalább 500 helyen kellett, hogy [illegible]iék, hogy az összeget gyüjthesse. [illegible]tesen mindenütt ismételten el kel[illegible] mondja az esetet. Mekkora lelki[illegible]ő munka az. Csak az tudja, csak [illegible] ki hasonló czélra már gyüj[illegible] száz hatvannyolcz adakozótól sze[illegible]e ezt az összeget. Ennek a nemes [illegible] a neve: *özvegy Szabó Lajosné,* szü[illegible] *dánffy Berta.* Az adakozók névsorát holnap nyugtázzuk.

— **Pletyka.** A következő sorokat vettük:

A Mátyás ünnepélyekkel kapcsolatban megtartott Eke zászló felszenteléséről szóló némely tudósitásban a tudósitói fantázia azt beszéli, hogy az Eke Erzsébet zászlóját gróf Majláth Gusztáv erdélyi r. kath. püspök vonakodott felszentelni, s ezen ténykedés megtagadását még azzal is indokolta, hogy ő *„protestánsokkal és zsidókkal együtt nem működik.“* Hát ez egyszerüen nem igaz. Először Majláth püspök a zászlószentelést egyáltalán nem vonakodott teljesiteni, s a neki tulajdonitott szavakat nem mondta. Magunk is tanui voltunk annak, hogy vasárnap reggel 8 órakor, tehát az ünnepélyes hálaadó istentiszteletet megelőzőleg az Eke zászlóját a Mátyás király-téri *plébános templomban* gr. Majláth püspök nagy papi segédlet mellett és az előirt szertartások között *tényleg felszentelte.* Ennek az aktusnak tanuja volt az a sok száz főnyi ájtatoskodó közönség, mely akkor a templomban tartózkodott. Majláth püspök tehát nemhogy vonakodott e tisztet teljesiteni, ellenkezőleg ő volt az első, aki a szentelés és megáldás aktusát elvégezte. Később aztán a már felszentelt zászlót áldották meg a többi felekezet papjai.

Több jelenvolt.

— **Az Erdélyrészi Szépmüvészeti [illegible]rsaság** (E. S. T.) kép- és szobor kiállí[illegible]sát a sétatéri korcsolya csarnokban hét[illegible]n és kedden állandóan előkelő társaság [illegible]ogatta s az ott megfordult vendégek [illegible]ma mindkét napon felülmulta a 400-at. [illegible]van szép szám ez, a milyent még maga [illegible]társaság buzgó intézősége sem remélt. A [illegible]mpás világitásu és a kényelmes elhelye[illegible]re nagyon alkalmas helyiségekben kü[illegible]csön este tett nagy hatást a villam szép [illegible]ága mellett a gazdag kiállitás a müértő [illegible]ő közönségre, a mely nem fukarkodott [illegible]smerésének őszinte kifejezésével; sőt mél[illegible]ylásának és müpártolásának hathatósan [illegible]di tanujeleit adni képvásárlásaival is. A [illegible]bek között vásároltak: *József Ágost kir. [illegible]erczeg Melka* pompás orvvadászát, *Fadz[illegible] János Markó* Dunaág-át és *Faragótól* a [illegible]yázó Laci álma eme ismert [illegible] *G[illegible]mán [illegible]ső Veress* Zoltánnak egy értékes tanul[illegible]yát, *Tüzes* Karácsonné (Csáki Gorbóról) [illegible]n Anna, virágokat ábrázoló kettős ké[illegible] dr. *Gyalui* Farkas, az ismert mübarát [illegible]ntag Tibor falu végén czimü olajfest[illegible]nyét stb. A nézőközönség között szállangó [illegible]lmas beszélgetésből itélve Veress Zol[illegible]nak egy pár kedves aprósága nemso[illegible]n megtalálja a müértő gazdát. Veress [illegible]nben a legértékesebb müvét a „szama[illegible]padja“ czimü óriási olajfestményét, mely [illegible]y tanulmányáról és kitünő kompositióról [illegible]skodik, az Erdélyi Muzeumnak ajándé[illegible]a, a mivel az egylet háláját érde[illegible]e ki.

Kivánatos volna ha E. S. T. a közön[illegible] minél nagyobb rétegei számára hozzá[illegible]érhetővé tenné tanulságos kiállitását az ál[illegible]l, hogy az iskolák növendékei részére va[illegible]mint vasárnaponkint kedvezményes áru[illegible]gyeket bocsátana ki.

Nem hagyhatjuk végre emlités nél[illegible]ül, hogy a kiállitásról gondosan szerkesz[illegible]ett katalogust adott ki a társaság.

— **Hymen hirek.** *Sándor Jenő* m. kir. erdész folyó hó 14-én lépett házasságra Simon Irénkével, Simon Gyula m. kir. erdőtanácsos bájos leányával Kolozsvárt. A polgári házasságkötés után Biró Béla apát-plébános áldotta meg a fiatal pár frigyét. Násznagyok és nászasszonyok voltak: Simon Ignácz orsz. földhitel intézeti főkönyvvezető és neje Budapestről, Rádulj János m. kir. főerdész és neje Beszterczéről. Az esküvő szük családi körben folyt le.

Kolbai Dezső magyarláposi járásbirósági iktató tegnap tartotta Szamosujvárt esküvőjét Horváth Károly szamosujvári polgár kedves és szép leányával Rózikával. Az esküvőn mint tanuk szerepeltek: Bréver János kolozsvári kereskedő és Turcsa Lukács Szamosujvár város tisztviselője.

Ambruş Dezső posta és távirda tiszt eljegyezte Ács Iluska kisasszonyt, Ács Ferencz Mátyás királytéri vendéglős szép és bájos leányát.

— **Estély.** Barátságos estély volt tegnap este Telepi Gabriella Könczey Imréné urnő vendégszerető házánál. Az estélyen jelen volt Telepi Károly a kiváló festőművész a mücsarnok alapitója és vezetője, a házi asszony édes atyja és édes anyja, valamint Telepi Kornélia, a házi asszony nővére. Jelen volt továbbá Kozma Ferencz és neje, Kozma Rózsika, Ajtay Emma, Kuszkó István és neje, Hofbaum László vasuti főmérnök dr. Gergely Albert, dr. Várady Aurél ügyvédek, Hochbaum László és Sárdi Elemér egyetemi hallgatók. A meghitt vidám körben, a vacsora alatt Gergely Albert ügyvéd igen szép szavakban köszöntötte fel a ház nemes urnőjét, a ki most, midön az igazságos király szobra leleplezése örömünnepének hatása alatt vagyunk, születése napját üli. Szive egész melegével éltette a házi aszszonyt. Telepi Károly müvészies kidolgozott gyönyörü beszédben köszöntötte fel a nőket, a kiknek mindazt köszönhetjük, a mi nagy, szép és nemes. Majd Kozma Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő tartott igen szép felköszöntőt a Telepi és Könczey családra, hol a szeretet és zavartalan boldogság szép hármoniája benső örömmel tölti el azokat, a kik a családnak szeretve tisztelői. Vacsora után a fiatalság pompás hangversenyt rendezett, mely után Incze Gabriella k. a., érzéssel előadott szavallatában gyönyörködtek. Később tánczot is rögtönzött a fiatalság, kiknek vidám kedve még az öreg urakra is átragadt. A kedves mulatság éjjel 1 óráig tartott.

— **Községbeliek panassza.** A Kolozsvárra a kö nyékbeli községekből bejövő gazdák köréből panaszt vettünk. A panaszban az van elmondva, hogy a száj és körömfájás miatt a hasitott körmü állatokat nem eresztik be a vámsorompón. E miatt egész szekértábor kénytelen vissza menni a községekbe, mert csak lovak által vontatott szekereket bocsátanak be. Ez érzékeny károkat okoz a gazdáknak. E kárt az a mulasztás okozta, a mely az által követtetett el, hogy a zárlatot a környékbeli községekben nem tették közhirré. Tudakozódtunk ez iránt a főkapitányságnál. Ott azt az értesülést nyertük, hogy a mulasztás a megye hatóságát terheli. Felhivjuk Dózsa Endre alispánt, vizsgálja meg ezt az ügyet. Intézkedjék szigoruan, hogy ily mulasztás, a miből kára van a gazdának is, a városnak is, jövőre elő ne forduljanak.

— **A kolozsvári iparosok hazafias nevelése.** Nemes és szép dolgot müvel a Széchy Ákos dr. igazgató vezetése alatt álló kolozsvári ipar iskolák tanárai és tanitói kara, Az iparos pályára készülő fiatalságot nem csak a jó erkölcsökre, az érvényesülésükhöz megkivántató ismeretekre oktatják, hanem a lelükbe oltják a hazafias érzést és tájékoztatják hazánk és nemzetünk történetéről. Ez év április 10-én este véletlenül léptünk be a *Szentgyörgyi* Lajos igazgató vezetése alatt álló osztályba. Meglepett az oktatás czélszerü módja s a nevelésnek az a hazafias iránya, melyben e jeles igazgató az iparos tanulókat részesitette. Ma Balázs K. József ipar iskolai tanító jelentette be a történelmi kiállitáson, hogy az iparos tanulókat pénteken este ½ 7 órakor beviszi a kiállitásra, ott magyarázni fog nekik, hogy lelkükben a haza iránti szeretet érzését ápolja s szemléltetve magyarázhassa nagyjaink követendő példáit.

— **Özvegy Sárkány Ferenczné,** kegyeletes megemlékezéssel, 1000 koronás alapitványt tett a kolozsvári ev. ref. kollegiumban, néhai férfe, Sárkány Ferencz tanár emlékére. E szép áldozat önmagát dicséri.

— **El nem fagyott szüret.** A tavaszi és őszi fagyok csaknem átalános pusztitásai közt Alsófehérmegye „erdélyi hegyalja“ nevezetü részének egyes védettebb helységeiben a szőlők kivételképp fagymentesen maradtak s üditő zöld levélzetben diszlenek dusan megrakva aranysárga édes fürtökkel ugy, hogy például csak *Csáklya* falu határán is több, mint 3000 hektoliter termést várnak, annyival kitünőbb minőségül, mivel, noha a fürtök csukortartalma már teljesen ki van fejlődve, a szüret mégis október 27-ikére halasztották el. Hasonló okszerü eljárással hazai boraink hirneve és kivitele kétségtelenül örvendetes lendületet fog kaphatni.

— **A középiskolai tanárok fizetése.** Az állami tisztviselők helyzetének javitására megindult mozgalom lassankint meghozza gyümölcseit. A miniszteriumokban most az állami középiskolai tanárok fizetésrendezéséről tanácskoznak. Az idevaló javaslat eltér az általános mintától s a jelenlegi viszás állapotokkal szemben kedvezőbb jövőt igér. Manapság a magyar tanár egy összegben kifejezett javadalmazása harminczesztendős szolgálat után, az ötévenkinti száz forintos potlékot beleszámitva: 103.600 korona. Az ujitás ezzel szemben a következő: Ke[illegible]tőfizetés lesz 2600 korona, ami az eddigiekhez mérten kétszáz koronás emelkedést mutat. A fizetés a jövőben minden négy évben négyszáz koronával javul, ugy hogy a szolgálat huszonnyolczadik esztendejében 5400 koronára emelkedik. Harmincz év multán tehát a fizetés egy összegben 117.200 koronát tesz, ami közel 14.000 korona többletet jelent a mai viszonyokhoz képest.

— **A „Ferencz József“ kártéritési pőre.** Megemlékeztünk pár hónappal ezelőtt, hogy a „Radu-Negru“ román hajó összeütközött a „Ferencz-József“ hajóval s ez utóbbi elsüljedt. Ezért 600.000 korona kártéritést követel a budapesti társaság. Mint bukaresti tudósitónk jelenti, a per a covurlui biróság előtt lett inditva és pénteken lett megtartva a tárgyalás. A román társaság képviseletében Orleanu ügyvéd 3000 korona iránt viszonkeresetet indit. Az ügy érdemlegesen még nem lett tárgyalva, mert mindkét fél szakértői szemlét kért. A szemle-bizottság tagjai lettek: Szenczy Gusztáv cs. kir. ellentengernagy, Iván Coanda román sorhajókapitány és Popovátz Pál román sorhajóhadnagy. Ugyanakkor a biróság a falomiczai főbiróságtól külön birót kért kirendelni, ki a szakértőket és a tanukat fogja megesketni. A szakértők meg fogják vizsgálni az összeütközés okát és a kár nagyságát mindkét hajónál. Minden szakértő 600 korona tiszteletdijat kap, az osztrák-magyar szakértő pedig azonkivül 300 korona utazási átalányt.

— **Eltolt hid.** Szegedről telefonálják, hogy az algyói vashidat ma délelőtt óriási közönség jelenlétében eltolták. Az 540 tonnás 104 méter hosszu hidat reggel 6 órakor aczélkocsikra helyezték, eddig 25 méterrel eltolták az uj hid résébe, hol hidraulikus sajtókkal helyezték. Ezáltal 200.000 koronát takaritottak meg. A vashid összes költsége három millió korona, az összes vasmüvek 1050 tonna sulyuak és az államvasuti géppgyár készitményei. A munkálatokat Gotlieb főmérnök vezette. A munka pompásan sikerült. Délután lesz a terhelési próba, négy órakor pedig az első személyvonat indul a hidon át Vásárhely felé.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Bécsből telefonálják: Az itteni rendőrség nehány hete egy rejtélyes bünügyben folytat nyomozást. Két hónappal ezelőtt a Mária-Zell melletti erdőben egy Spacek Antonia nevü fiatal leány holttestére akadtak. Eddig csak az derült ki, hogy a leányt szülei tudta nélkül egy Ringel Krisztina nevü asszony Konitzból Bécsbe csalta, a honnan Mária-Zellbe utaztak. Hogy a leány miként került az erdőbe, azt eddig nem tudták kideriteni. Ringelnét tegnap Olmützben letartóztatták.

— **A bolognai rejtély.** Misztikusabb és részleteiben, valamint előzményeiben rejtélyesebb büneset az utóbbi években alig történt, mint Bolognában. Erről az esetről mi is igen sok részletet közöltünk. De bármilyen sürün érkeztek a hirek erről a családi drámáról, mégis folyton rejtélyesebbé lesz. Abban az időben, amikor gróf *Murrit* elfogták és ő bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el, mindenki azt hitte, hogy a rejtély kulcsát megtalálták. Pedig az eset csak most kezd igazán bonyolodni. Valamennyi ismerőse a *Bonmartini*-családnak, de maga a biróság is arról van meggyőződve, hogy gr. Murri Tullio, a meggyilkolt-[illegible]

Azt a politikai fonalat, a mely Budavár [illegible] bedőlnének.

A t. Házhól [illegible] Előadott: Sándor József.

[illegible] okot. Dobri Ákos gróf [illegible] zőkönyvi köszönet szavaztatik.

[illegible] *Brüssel* [illegible] zenemüvész

Nessi Pál ma tartotta meg [illegible] nap már jelzett interpellácziót a [illegible] lozsvári Mátyás ünneppel kapcsola[illegible] események tárgyában.

Azt kérdi Nessi, hogy az ünne[illegible] lyen miért nem jelent meg a kir[illegible] Tanácsadói miért tartották őt t[illegible] a monarchikus nemzeti ünnepélytől, [illegible] szen király szobrot lepleztünk [illegible]

Igaz lenne-e kérdi a kósza hir, mely szerint a király azért nem jelent meg az ünnepélyen, mert Mátyás csak **király volt és nem egyszersmind császár is?**

Miért nem jelent meg a királyi család? Ez a diszhármonia kinek az érdeke.

Mi — ugymond — megbocsátottunk már az uralkodó Háznak, de **Bécsben nem tudnak, nem akarnak feledni. A nemzet önérzetét minduntalan arczul csapják.**

Ezután hat pontban kérdést intéz a miniszterelnökhöz:

1. Megmondhatja-e a miniszterelnök ur, hogy mért nem jött el a Koronás király a kolozsvári Mátyás király szobor leleplezésére?

2. Igazak-e az ennek okáról közszájon forgó hirek?

3. Mért nem tettek eleget a meghivásnak a királyi család tagjai? És mivel mentették ki távol maradásukat? Mit keresett Kolozvárt a tisztán magyar jellegü ünnepélyen a Gotterhalte?

5. Elvállalja-e a felelősséget azért a mi még kifejlődhetik abból, hogy a **Gotterhalte ellen ezentul a magyar ifjuság és polgárság rendszeresen tüntetni fog?!**

6. Szándékozik-e haladéktalanul előterjesztést tenni a koronás királynak s vele a *magyar nemzetben a Gotterhalte hallattára ébredő érzelmeket megismertetni* s minden elkövetni ar iránt, hogy *ezen osztrák hymnusszal a magyar polgárokat többé ne lázitsák?!*

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefontudósitása és sürgönylevelei.

Letartóztatott izgató.

M.-Vásárhely, okt. 12.

Nagy elismerésre számithatnak gr. Lázár Miklós ügyész és Kellő Ignácz vizsgálóbiró a Brassóban végzett hivatalos munkálkodássukkal. Erősen ideje volt már rácsapni azokra a lapokra, a melyek szertelen dühvel izgatnak ellenünk s napról-napra a legundokabb rágalmakat szorják ránk.

Mint már tegnap jeleztük, a „Kronstädter Zeitung“ szerkesztője Schroff Herman tegnap előtt óta a m.-vásárhelyi fogház lakója.

E **jeles** férfiu évek óta izgat a magyar állam ellen s legutobb is a következő czimek alatt;

„Die Ausweisung des Redakteurs Cramer.“

„Bojkott gegen Germanischen Giftmischer.“

„Zur Massregelung Cramers.“

„Cramers Apellation.“

„Als Carakterisch für Ort und Weise,

a legvakmerőbb hangon irt ellenünk.

E czikkeknek a kéziratát keresték Lázár ügyész és Kellő vizsgálóbiró. Megis találták. Kitu[illegible] gyet b[illegible]ellőle Schroff irt, egyet [illegible] *gegen Germanischen Giftmis*[illegible] Steinacker Odön *volt országg*[illegible] *képviselő irta.*

—

Körber alkuszik.

Bécs, ok[illegible]

Osztrák politikai körökben [illegible] érdeklődéssel vannak azon tanácsok iránt, melyeket Körber miterelnök folytat az osztrák parlan[illegible] pártok vezéreivel. Különösön kivánd[illegible] arra, hogy miképpen fogja aném[illegible] és csehek köztt a nyelvkérdést n[illegible] oldani. Mert ha ez nem sikerül, ug[illegible] Reichsrathban a kiegyezést a csel[illegible] nem fogják keresztül engedni.

A tanácskozások ma is fol[illegible] még eddig semmi eredmény [illegible] miniszterelnök meghivására [illegible] pártvezéreknek átadta a [illegible] szabályozásának tervezetét. [illegible]zai Ferencz ki[illegible] megegyezés szükségessége[illegible] kérte őket, hogy nyilatkozzanak a [illegible] fejtett alapelvekről.

A Fremdenblatt jelentése szerint [illegible] miniszterelnök a németek fogadása al[illegible] kalmával ugy nyilatkozott, hogy a tervezetet a hatóságok tapasztalatai alap[illegible]ján állitották össze, de a módositá[illegible] nincs kizárva. A miniszterelnök végü[illegible] megemlitette, hogy a megjelent politikusokat véleményük nyilvánitása végett [illegible] ujra meg fogja hivni.

—

Országgyülés.

Budapest, okt 15.

A képviselőház mai ülésén Rát[illegible] László a napirend előtt azt ind[illegible]nyozta, hogy a királyi leiratot a[illegible] ügyben tüzze ki a Ház tárgyal[illegible]

Beszédében nagy tetszés[illegible] jelentette ki, hogy a baloldali tanuló mag[illegible] a király személyét belé vin[illegible] pedig a jobboldal a politiká[illegible] belé.

Az uj parlamentről a többek közt felemliti, hogy az kővé vált hazugság, márványa főuri gőg.

Széll Kálmán az inditványt holnap kéri tárgyaltatni.

Beőthy Ákos ajánlja szombatra.

Thaly Kálmán pártolja Beőthy fe[illegible] szólalását.

Széll Kálmán hozzájárul Beőth[illegible] inditványához.

Ezután megválasztattak a bizott[illegible]ságok.

—

Interpelláczió.

[illegible]

[illegible] **Festésre és tisztitásra** [illegible]

[illegible] elvállal mindennemü **megfoltosod**[illegible] vagy **szinehagyott** [illegible]

[illegible] **férfi- és gy**[illegible] **ruhákat** [illegible]

[illegible] és „Dum[illegible] a Szlányi [illegible] Gyula tájképei.

Genrekép egyáltalán nem sok van a [illegible]

[illegible] **Sürgös eset**[illegible] **ruhák 24 óra alatt** [illegible]

[illegible] **Egyes** [illegible] Szent Imre és Szent [illegible]

[illegible] virágait elibe ta[illegible] gyönyörködjék és [illegible] illatukat élvezze; aztán leült melléje [illegible] virágok pongyolán az ölébe estek. Ujjai [illegible] között babrált.

— Ez az első igazi nagy rózsa b[illegible] a mit az idén szedtem — mondá. A te[illegible] eső és ez a fönséges napfény fejleszte[illegible] öket. Nehány különös szépségü félig [illegible]

A nagyközönség becses figyelmébe ajánljuk

[illegible]NK JÓZSEF műruha festő [illegible]yészeti tisztitó intézetét

[illegible]lmet. Az [illegible]

[illegible]n hever, dé[illegible]

[illegible]se élesiteni [illegible]iklós volt (Hid)-utcza 25 sz. alatt [illegible]

et bekötöztetni. —
a sérülést. — Azt
n a gép sértette
ánynál, Elvitt
rona készpénz
ak. — Elnök
— Ez volt a
volt, ez a
tanuk igazo
vitte magáv

2122. 1—1.

Hirdetményi kivonat.

kolozsvári kir. törvényszék mint tkvi hatóság közteszi, hogy Prigona Vasziliának, Matyis Nyikuláj nyajtást szenvedő elleni 68 kor. követelés és jár. iránti nyajtási ügyében az árverést elrendelte a Kolozsvár kir. jbiróság területén levő Hideg-Havas községben tárán fekvő következő birtokra és pedig: A hideg-i 78 tjkvben A I. 1—5 rend. 282. 283. 299. 300. 301. 303. 304. 305. 721. 722. 746. 747. 749. 800. 801. hrsz. kvi jószágtestet képező ingatlanokból Mátyis Nyikuára tértek 3 alatti egyharmad részbeni jutalékára 821 korona nt, akiné értékben mint ezennel megállapitott kikiáltási árban és tett; Sch a fennebb megjelölt ingatlanok 1902 évi november ott és Fr napján d. e. 10 órakor a Hideg-Havas község elöljáróság elkörodájában, megtartandó nyilvános árverésen a megállott kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

lehetőleg Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárát 10 százalékát bánatpénzül készpézben, vagy az 1881. t-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 3333/I. M. Rendelet 8 §-a kijelölt óvadékképes értékpagesztették n a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezésénuk kihallgatabályszerü elismervényt átszolgáltatni. lomásai megdo kir. törvényszék mint tkvi hatósága. csak holnap vár zsvárt, 1902 julius hó 1-én.

Dr. Szentkiralyi Gyula, kir. törsvzéki biró.

Mit mondan

A tegnap délu
megnyitott tárgyalás
hallgatásokat. Este h
perczre fel
következe
része, az
dr. Minic
értő terje
ruchon t
zésének
nyét mon
réz halál

2962—902. 2125. 1—1.

Árverési hirdetmènyi kivonat.

A mocsi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Dr. Bruchner Antal ügyvéd kolozsvári lakós végrehajtatónak Togya Gyorgye berkenyesi lakós végrehajtást szenvedő elleni 33 kor. 10 fil. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék és a mocsi kir. járásbiróság területén levő Berkenyes községben és határán fekvő és a berkenyesi 49 sz. tjkvben A + 1. 3. 4. 6. 9—11. 15. 16. rend. 22/2. 23/2. 234/15 235/15, 243/2. 404/3. 568/2. 622/2 623/2 643/2 932/2 hrsz, a. egész ingatlanokra 645 korona becsértékben mint ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fenebb megjelölt ingatlan az 1902 évi november hó 4 napján d. e. 10 órakor Berkenyes községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsét készpénzben vagy az 1881 LX. tcz 42 §. ámitott és az 1881 évi november hó gazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában ni, vagy az 1881 60 tcz. 170 §-a érnek a biróságnál előleges elhelyezésére yszerü elismervényt átszolgáltatni. biróság tkkvi hatósága. augusztus hó 24-én.

Kovács István kir. ittábla biró.

Uj női divat terem.

Van szerencsém a nagyérdemü hölgyközönség tudomására hozni, hogy **Kolozsvárt, Mátyás király-tér 10 sz.** alatt egy

női divattermet

nyitottam.

Elvállalok mindennemü angol és franczia ruhák u. m. estélyi és báli toilettek, utczai és vagló ruhák, valamint kabátok és gallérok és szerességgel ruházkodott és lakásánál se is olyan
Az ölés tekintetében kérdések vannak, a melyek a főesetet gyilkosságnak emberölésnek minden e szakba vágó munkák elkészitését jutányos árban.

Minthogy gyakorlati képzettségemet Budapest, Bécs és Berlin legelőkelőbb szalonjaiban nyertem, valamint a szabászatban való kiképeztetésemet a világhirü **„Szabó Akadémián" Berlinben;** abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőim legkényesebb izlését is kielégithetem.

A n. érdemü hölgyközönség pártfogását kérve, egyben értésére adni bátorkodom, hogy a szabászat minden ágában **akademiai szisztema** szerint oktatást adok.

Kitünő tisztelettel

INKEI (Indig) MIHÁLY női szabó. 2124. 1—20.

Lázár Áron

férfi szabó műterme

KOLOZSVÁRT, Jókai-utcza 11 szám.

Ajánlja a legkényesebb igényeket is kielégitő

férfi-szabó műtermét

a nagyérdemü közönség figyelmébe, hol a legujabb divatu *angol, franczia és magyar* gyártmányu szövetekből rendkivül nagy raktárt tart s azokat a legujabb divat szerint csakis elsőrangu munkásokkal dolgoztatja fel.

Különös figyelmet érdemel az őszi és téli idényre megérkezett legujabb mintáju szövetei, a melynek megtekintésére nagyrabecsült megrendelőit és a n. é. közönséget ezuton hivja meg.

A nálam készült ruhákat ingyen vasalok és javitok. 960. 8—10.

Kedvező részletfizetési feltételek! Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

KOLOZSVÁR, (Ovár) Izabella-utcza 4. szám alatt berendezett üzletemben kapható mühelyemben készitett **Uj** és átalakitott

karamból és forditó asztalok, kávéházi kasszák.

Ugyszintén dákókat, labdákat és minden hozzá tartozó czikkeket. Elvállalok helybeli ugyszintén vidéken billiartok átalakitását és uj posztóval bevonását és becserélését.

Valamint bárminémü asztalos munka elkészitését és javitását. A jó és pontos elkészitésü nkámért kezeskedik 1874-ben alapitott cégem. Egyletek és casinók szállitása kötetik.

Kolozsvárt,

!! Nagy klyha-raktár !!

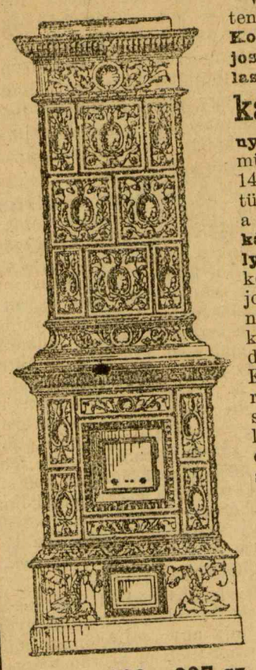

Van szerencsém értesiteni an. é. közönséget, hogy **Kolozsvárt, Kossuth Lajos-u. 7. sz. a. egy dus választèku**

kályha-raktárt

nyitottam, melyben a saját mühelyemben, Kőkert-u. 14 sz. rendkivüli erős és tüzálló anyagból készülnek a **legszebb Dániel honi kályhák. Takarék tüzhelyek** és más elegáns stilü kemenczéken kivül a legjobb és legszebb gyártmányu majolika és ó-német kályhák a budveiszi és budapesti magyar gyárakból. Kályhák átalakitását, takaritását és javitását pontosan, jótállás mellett elvállalok. Porczellán fürdőkádak és falburkolatok készittetnek.

Legujabb háztetőfedő

azbecht lapok.

Tüz és vizmentes, semmi gondozást nem kiván. — Nagyon tartós és olcsó.

A n. é. közönség hazafias pártfogását kérve maradok tisztelettel 800. 16—25.

Telefon 332—297 sz. **Gecse Lajos.**

Gazdasági Iroda

KOLOZSVÁRT.

(FERENCZY DEZSŐ) Jókai-utcza 4 sz.

Elvállal mindennemü megbizásokat, eszközöl és közbenjár:

Birtok vètel vagy eladásoknàl

birtok bérleteknél.

Biztositások szakszerü felvétele és károk képviseleténél.

Gazdasági termènyek czikkek és szükségletek **eladása** vagy jutányos beszerzésénél.

Uradalmak és nagyobb bérgazdaságok elszámolásának szakszerü felülvizsgálatánál.

Szeszgyárak, malmok és villanyvilágitási berendezéseknél különösen előnyős forrásokkal szolgál. 785. 27—50.

Laskai Ferencz és fia

KOLOZSVÁRT

Kossuth Lajos-utcza 7 szám.

Saját készitményü

PAPLAN. PAPLAN.

paplan, matracz és ágyhuzatok

raktára, nagy választék paplan szövetek és lepedő vásznakban. Elválalunk régi paplanok ujjá alakitását.

844. 13—100.

A ki téli tüzifa szükségletét idejekorán fedezni kivánja, ne mulassza el

Stotter Jakab tüzifa raktárát

Ferencz József-ut 41 szám alatt,

megtekinttni, a hol

4 □ méter I. osztályu bükkfa házhoz szállitva	22 K.
4 □ m. válogatott vastag hántott „ „	24 K.
Teljes 4 □ méter I. oszt. bükkfa felapritva és házhoz szállitva	26 K.
Teljes 4 □ méter válogatott vastag hántott fa felapritva és házhoz szállitva . .	27 K
100 kg kurtára apritott I. oszt bükkfa kg.-tól felfebb	500 1

megrendelhető.

Nagyobb megrendelésnél, megállapodás kedvező fizetési feltételek.

Telefon szám 267.

Zongorák

pianinok, harmoniumok balmok gyári áron részlet fi kaphatók, hangszerek bérbe k

Hangolást és javitást elfogad é teljesit

TRISK.

Erdély legnagyobb zongora ra várt, Sétatér-u. (saját

Világ-Pan

elsőrangu műm.

Kolozsvárt, Szentegyl

1902 október 12

Dél-T

Uj sorozat min

Mindennap nyitva (vas reggel 10-től 12 után

815 22—x. **Az igaz**

Legolcsóbb

Bácskai

FAJ-ZELLER

legizletesebb és legtartósabb zeller kapható Széchenyi-tér 14 sz.

2—3.

get és feleme st támaszt ez
szobor a sze
— **A szob** Mátyás
rály szobra irán
um, de a gyerm
it tanusit. Sőt a
ra érdeklődik irá
liát, kezét és sa
ion mozog-e

detè

olcsóbb árban

a kiadó-hivatalban.

WETTENSTEIN MARI Kolozsvárt

női és gyermek felöltők ráktára

Mátyás király-tér 9 szám. Báró Jósika-féle palota.

Van szerencsém tisztelettel értesiteni a helybeli, valamint a vidéki n. é közönséget, hogy az őszi és téli bevásárlási utamból haza érkeztem, női Confectio raktáromat a legujabb divatu női és gyermek felöltőkkel valamint szörme árukkal dusan berendeztem s a melyek a legjutányosabb árban nálam kaphatók. 1077. 1—15.

Becses megtisztelésüket kérve tisztelettel **a fenti.**

Saját készitmény. **BUTOR.** Saját készitmény.

A legjobb és stylszerü saját mühelyében készült asztalos és kárpitos

BUTOR RAKTÁRÁT ajánlja

Gaál és Molnár KOLOZSVÁRT, Unió-utcza 8 sz. 966. 8—25.

Mátyás-király emléktárgyak.

Diszmagyar ékszerek készitése valamint **régi ékszerek renoválása.**

Sárga Jànos ékszerész müötvös

KOLOZSVÁRT Mátyás király-tér 13

Dusan berendezett raktárában Arany ezüst és drágakő ékszerek, ezüst neműek nagy választék valamint régiségek és erdélyi ötvös mü különlegességek.

Külön osztály a legujabb angol, franczia, Würtenbergi, Berndorfi különlegességekből disztárgyak, evő eszközök, kosarak Iyrandolok, tálerók, szobrok stb. a nagyforgalom által. 717. 153.

Rendkivül olcsó árak!! Pontos kiszolgálás!!

Műfaragó asztalos és esztergályos műhely

Monostori-ut 70 szám.

Elvállalok és készitek **háló. ebédlő és bolt berendezéseket,** külön egyes berendezési czikkeket rajz vagy minta után **minden stylben,** legcsekélyebbtől a legnagyobbig, **faragott** avagy **sima képkereteket** stb. stb. minden e szakmába vágó munkákat és azok javitását pontosan felelősség és a mi fő, a legjutányosabb árak mellett.

Továbbá bátorkodom irántam érdeklődő és megrendelőim figyelmét felhivni vállalati üzletemre Jókai-utcza 2 sz. (Gróf Rhédey ház) a hol értekezni lehet és a hol raktáron vannak **kárnis rudak. virágoszlopok. kendőtartók. széthuzható tea-asztalkák, fali avagy álló ruhafogasok, kotta tartók, etagerek, klöpli párnák és botokák fali polczok, sétabotok, szivarszipkák és pipaszárak** nagy választékban, **hordócsapok és dugók, eső és napernyő** részletek, melyek oda illesztése gyorsan és pontossággal végeztetnek, minden itt elősorolt és itt elő nem sorolt eszakmába vágó munkák javitási a legnagyobb odaadással és gyorsan végeztetnek.

Kész lobogók és rudak különböző nagyság és a legolcsóbb árak mellett készen kaphatók avagy mérték után megrendelhetők.

Mivel egy mind ezen munkálatok saját vezetésem mellett végeztetnek, a hazai iparpártolás szempontjából pártfogást kér alázatossággal

971. —50.

GERGELY ISTVÁN, **KOLOZSVÁRT, Monostori-ut 70. és Jókai-utcza 2. szám.**

Az őszi és téli idényre beérkeztek a legjobb es legmegbizhatóbb áruim.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani legujabb **párizsi modelleimet, selyem, tennisz és gyapju blousokban selyem, szörme és gyapju szoknyákban.**

Kizárólagos nagy raktár

Smyrna, Argaman, Axminster és Velvet szönyegekben.

Ágyteritők, csipke függőnyök és paplanok.

Gyári raktár:

Első minőségü vásznakból.

Asztal és ágynemüekből.

Menyasszonyi kelengyék

a legolcsóbbtól a legmagasabb árig készen raktáron vannak. Megrendelés szerint bármilyen kényes izlésnek megfelelve pontosan elkészitek. 945. 41—x.

Magamat továbbra is a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlom kiváló tisztelettel

ZSIRAI MÓR fehérnemü és kelengye áruháza.

Legolcsóbb árak.

FELHIVÁS

a magyar közönséghez!!

Városunk rég sirban porladozó nagy szülötte: igazságos Mátyás király emlékszobrának leleplezésére készülnek. Általános és nagy pompával üljük meg e napot, melyen felujul régi dicsőségünk multjának emlékei. Az egész magyar haza eggyé olvad e napon, az emlékezésnek ama napján, midőn Mátyás az igazságos iránt rójjuk le kegyeletünk adóját.

Hogy a nagy király emlékezete külsőleg is kifejezést találjon, a városi tanács és a szoborbizottság hozzájárulásával a leleplezés alkalmából egy páratlanul szép emlékképet adunk ki.

Ez emlékkép méltó városunk dicső szülöttének emlékéhez. Annak ott kell lenni minden magyar ember ház falán: a palotában mint a kunyhóban egyaránt!

Fadrusz alkotása, Mátyás király szobra Horti Pál jeles festőművész által festett képről sokszorositatott és diszes kerettel láttatott el. Nem áldozhatunk tehát méltóbban Mátyás király emlékének, mintha megszerezzük e gyönyörü kivitelben előállitott képet és ezáltal növeljük a szobor alapját, mert a nyers bevételből 10 százalékot juttat a vállalat a szobor-alaphoz.

Ára diszes matt antik kerettel 90 cm. széles 70 cm. magas **24 korona.**

Hogy ezen képeket magának mindenki megszerezhesse, azt nemcsak készpénzért, de részletfizetés ellenében is árusitjuk.

Készpénzfizetés mellett 15% engedményt adunk. Kisebb képek 35/24 cm. nagyságban kaphatók: diszes kivitelben 60 fillérért, egyszerübb kivitelben 40 fillérért valamint a Mátyás-szoborra vonatkozólag mindennemü müvészi kivitelü levelező lapok alantirt czimnél beszerezhetők, de mindezek — az ünnepély alkalmával — bármely kolozsvári üzletben kaphatók.

Hazafias tisztelettel

Mátyás király-szobrának képvállalata.

Kolozsvárt, Ferencz József-ut (Benigni palota.

Legujabb henger kalapok (cylinderek).

Sándor Àgoston és Társa

uri divat üzlete

Kolozsvár, Mátyás király-tér, Unió-utcza sarkán.

Az iskolai és őszi idényre ajánljuk a n. é. közönségnek b. figyelmébe ujonnan berendezett raktárunkat.

Bel és külföldi **férfi és fiu kalapok, sapkák férfi és fiu fehérnemüek, harisnyák „Dr. Jäger" rendszerü alsó ruhák.**

Nagy Választék nyakkendőkben.

Legjobb minőségü bőr kesztyük, első rendü hazai gyártmányu férfi czipők, utazó böröndök, táskák, szivar, czigarett és pénztárczák, esernyők, séta pálczák, zsebkések, harisnya, és nadrágtartók stb.

Angol és franczia illatszerek, pipere áruk. 875. 12—50

Tisztelettel **Sándor Ágoston és Társa**

Bőr kabátok könnyü gyapju béllés és szörme betéttel.

Eső köpeny, kézi felöltő.

utcza szám. KOLO rók és plaidek, lópokróczok.

Nyomatott az „Ellenzék" könyvnyomdájában Kolozsvárt.